

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Стоян Маринов, член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.9. Туризъм (Алтернативно хотелиерство), обявен от Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, публикуван в ДВ, бр. 42/12.05.2023г

Кандидат: гл. ас. д-р Елена Дамянова Илиева

I. Обобщени данни за научната продукция на кандидата.

Елена Дамянова Илиева е завършила гимназия със засилено преподаване на немски език „Гьоте“ в гр. Бургас. През периода 2006-2015 година придобива последователно образователните степени „бакалавър“, „магистър“ и „доктор“ по специалност „Туризъм“ в Икономически университет-Варна. Работила е в туристическата практика като агент продажба самолетни билети, хотелски представител, хотелски администратор, екскурзовод. Била е хоноруван асистент в Икономически университет-Варна и Колеж по туризъм към Университет „Проф. д-р Асен Златаров. От 2015 г. д-р Елена Илиева заема последователно длъжността „асистент“ (2015-2018) и „главен асистент“ (от 2018 г. и към момента) в Колеж по туризъм към Университет „Проф. д-р Асен Златаров.

За участие в конкурса гл. ас. д-р **Елена Илиева** представя общо 41 публикации, включващи 1 самостоятелна монография (хабилитационен труд), 1 книга, базирана на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС "доктор"; 1 глава от колективна монография, 1 студия, 17 статии, 16 доклада, 1 учебник и 3 учебни помагала. 35 от публикациите (студии, статии, доклади, учебници) са самостоятелни и 6 са колективни. 3 от публикациите са на английски език. Студията и две от статиите са публикувани в научни издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus; Web of Science).

Представените публикации са с общ обем 532 печатни страници със структура по видове, показана в таб. 1.

Таблица № 1

Вид и обем на рецензираните публикации

№	Вид на публикациите	Брой	Номерация в списъка на публикациите	Брой стр.	Отн. дял в %
1	Монографии	3	В 3.1; Г 5.1; Г 10.1	670	46,4
2	Студия	1	Г 8.1	11	0,8
3	Статии в реферирани и индексирани списания (Web of Science, Scopus)	2	Г.6.1; Г.6.2	14	1,0
4	Статии и доклади с научно рецензиране	31	Г.7.1- Г.7.31	238	16,5
5	Учебници и учебни помагала	4	Е.20, Е.21	512	35,4
	Общо	41		1445	100,0

Основният за конкурса монографичен труд, *Илиева, Елена (2023) Състояние и перспективи за развитие на споделеното настаняване в българските черноморски туристически райони, София: Librum. ISBN 978-619-7690-14-9*, е с обем от 397 страници и не повтаря публикации за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Рецензиран е от две хабилитирани лица и е издаден през 2023 г. от Издателство Librum.

Монографията е резултат на задълбочено проучване на споделеното настаняване в България. Съдържа дефиниране и класифициране на споделеното настаняване, както и авторова методика за проучване на състоянието и възможностите за развитие на споделено настаняване в туристически район. Представени и анализирани са резултатите от апробиране на методиката чрез проведените емпирични проучвания сред потребители на споделено настаняване.

Представените студии, статии и доклади са публикувани през периода 2015-2023 г. и в тях се разглеждат теоретични и практико-приложни аспекти на хотелиерството и в частност на различните форми на споделено настаняване и споделена икономика в хотелиерския сектор.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Съдържанието на публикациите на **гл. ас. д-р Елена Илиева** показва, че тя работи преобладаващо по проблемите на икономиката и организацията на хотелиерството.

Като съществени *теоретико-методологични приноси* на авторката в направлението се открояват:

Първо, разработена е авторова методика за проучване на състоянието и възможностите за развитие на споделеното настаняване в туристически район.

Второ, предложена е авторова методика за изследване на развитието и приложимостта на таймшеър в хотелиерството на туристически район, и в частност в селски райони.

Трето, систематизирани са теоретико-методологични аспекти на сегментирането и профилирането на туристите при практикуване на вътрешен туризъм.

Четвърто, интерпретирани са специфичните икономически аспекти на хотелиерството и ресторантьорството като основни дейности в системата на туризма. Направена е систематизация на термини и показатели за нуждите на икономическия анализ на хотелиерството и ресторантьорството.

Научно-приложни приноси в направлението са:

Първо, в контекста на историята на споделената икономика са създадени интегрални профили на домакина и госта на споделеното настаняване по света и в България и е направена сравнителна характеристика между ползвателите и неползвателите на споделено настаняване в България.

Второ, съставени са профили на таймшеър предприемача и таймшеър собственика в България. Оценена е възможността за развитие на таймшеър по Българското Черноморие и в селските райони.

Трето, направена е систематизация и характеристика на видовете договори за управление в хотелиерството по отношение на основните субекти по реализация на техните икономически и съдържателни особености

Четвърто, изследван е и оценен франчайзинговият пазар в българското ресторантьорство чрез проучване на водещи брандове в ресторантьорството и по света.

Пето, изследвано е и е оценено влиянието на Ковид-19 пандемията върху пазара на труда в туризма по света и по основни географски райони. Направени са предложения за смекчаване на негативните последици върху заетостта в туризма.

Шесто, реализирано е проучване на влиянието на пандемията от Ковид-19 върху споделеното настаняване по света и на основни пазари. Направен е сравнителен анализ на темповете на възстановяване на хотелиерския сектор спрямо споделеното настаняване

Седмо, направен е анализ на състоянието на изходящия туризъм на Китай в контекста на стратегическа програма „ЕС – Китай 2020“. Авторски предложения и насоки за насърчаване на международния туристопоток от Китай към ЕС и България с подчертано значение на ролята на съвременните ИКТ в процеса

Осмо, изследвани са условията в България за практикуване на здравен туризъм. Реализирано е проучване на пригодността на хотелиерската база за развитие на здравен туризъм по Българското Черноморие.

Девето, направена е оценка на състоянието на пазара на труда в област Бургас и на социално-икономическото значение на туризма за района.

Десето, анализирани и оценени са потенциални икономии и загуби от намалена ставка на ДДС за ресторантьорския бизнес в България. Предложени са насоки за разходване на реализираната икономия от намалената ставка с цел максимизиране на ефектите от тази мярка.

III. Критични бележки и препоръки

Реализираните публикации дават основание да препоръчаме на авторката да разшири изследователската и публикационната си работа извън алтернативното хотелиерство и да обхване икономическите и организационните аспекти и на останалите видове и форми на хотелиерска и ресторантьорска дейност.

IV. Заключение

Резултатите от научно-изследователската и педагогическата дейност на кандидатката доказват, че **гл. ас. д-р Елена Дамянова Илиева**, *отговаря* на количествените и качествените изисквания на *чл. 24 (1) от ЗРАСПБ, чл. 53 (1) от ППЗРАСПБ и чл. 67 (1) Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет "Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас:*

1. Притежава образователна и научна степен „доктор“.
2. Заемала е академична длъжност „главен асистент“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ над 5 години.
3. Публикувала е оригинален монографичен труд, оригинални статии и доклади в специализирани научни издания в областта на туризма, които не

повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

4. Отговаря на минималните национални и вътрешно-университетски изисквания. Кандидатката декларира общо 912,5 точки при изискуем минимум от 750 точки с изпълнение по показателите от всички групи (група А- постигнати 50т. при изискуеми 50 т.; група В - постигнати 100 т. при необходими 100т.; група Г - постигнати 467,5 т. при изискуеми 400 т.; група Д - постигнати 130т. при изискуеми 100т.).

5. Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове на кандидатката.

Давам положителна оценка и предлагам **гл. ас. д-р Елена Дамянова Илиева** да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.9. Туризм (Алтернативно хотелиерство) в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“

Дата:
20.08.2023 г.

Изготвил становището:
проф. д-р Стоян Маринов